*Проект!*

# ЗАКОН

## за изменение и допълнение на Закона за ветераните от войните

(обн., ДВ, бр. 152 от 1998 г.; изм., бр. 49 от 2000 г., бр. 40 и 57 от 2007г., бр. 98 от 2011г.)

**§ 1.** В наименованието на закона накрая се добавя: „на Република България“.

**§ 2.** В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1, изречение първо думите „по списък, утвърден от Министерството на здравеопазването” се заличават и накрая се добавя „и документ, че е ветеран”.

2. В т. 2, изречение първо след думата „помощ” се добавя „болнична (стационарна) и извънболнична в пълен обем според нуждите на ветерана” и думите „и списък, утвърдени” се заменят с „утвърден“, а в изречение второ след думата „Средствата” се добавя „необходими за консумативи при изследвания и операции (очни лещи, ставни протези и други).

3. Създава се нова т. 3:

„3. специален диспансерен учет и отчет от личните лекари и регулярни медицински прегледи, настаняване с предимство и лечение и при нужда, по преценка на лекаря, от придружител, като престоят е безплатен или с намалено заплащане. Средствата са за сметка на държавния бюджет;

4. Досегашната т. 3 става т. 4 и в нея след края на досегашния текст се добавя изречение трето: „Ако ветеранът има нужда, по преценка на лекаря, от придружител, престоят на същия в санаториума е безплатен.“

5. Досегашните т. 4, 5 стават съответно т. 5 и 6.

6. Създават се нови т. 7 и 8:

„7. придружител - ако имат нужда от такъв, който ползва безплатен транспорт, само когато придружава ветерана;

8. една или две безплатни безименни транспортни карти за общинските и областните ръководства на ветераните при обслужване и контакти с ветерани;"

7. Досегашната т. 6 става т. 9 и в нея след думата „граждани" се добавя „и държавни хосписи".

8. Досегашната т. 7 става т. 10 и в нея се създава изречение второ: „Същото право имат и техните съпруги (съпрузи)."

**§ 3.** В чл. 6, ал. 1 след думата „клубове" се добавя „или други помещения".

**§ 4.** В чл. 7, ал. 1 след думата "наследниците" се добавя „или тези, които са погребали починалия ветеран".

**Вносители:**

# МОТИВИ

## към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за ветераните от войните

Предлаганите изменения в Закона за ветераните от войните са свързани с особения статут на ветераните, получаваните компенсации и привилегии по закона и тяхното използване от ветераните и са предизвикани от постоянно намаляващия и то с бързи темпове брой на ветераните от войните в България и влошеното им състояние, което не им позволява да ползват тези компенсации и привилегии.

Факт е, че броят на живите ветерани, бързо намалява и те са на 90 и повече години. Почти всички са със старчески заболявания и трудно подвижни. Смъртността сред тях е много висока – около 30 % годишно. След войната бяха стотици хиляди. На 01. 01. 2013г. бяха 8092 души, на 1.01.2014г.- 6283 души, на 01. 01. 2015г. броят им достигна 4701 души. За първите три месеца на 2015г. са починали още 251 души и броят им достигна 4450 души. При тези темпове на намаляване в края на 2015г. се очаква да има едва около 3500 души ветерани. Очаква се през следващите няколко години техният брой да намалее драстично и да доведе до изчезване на категорията „ветеран от войните“.

Държавата досега се е отнасяла с голямо внимание към проблемите на ветераните от войните и им е дала достатъчно придобивки и дори привилегии. Но освен паричната добавка към пенсията, всички не могат да се ползват от придобивките и привилегиите поради тежкото им здравословно състояние и преклонна възраст. Много от тях се нуждаят от постоянна медицинска и социална помощ. По-голямата част от тях се нуждаят от придружители и социален патронаж. За целта се ангажират членове на семейството или доброволци, които изпитват проблеми с изпълнението на задълженията си. Ветераните не са в състояние да изплащат възнаграждения на придружители и социален патронаж, особено когато се нуждаят от тях при необходимост от пътуване, ползване на градски транспорт и лечение.

Сложни операции като подмяна на стави, костни счупвания, коремни, простатни и очни операции и др. по медицински показания трябва да се правят, но възрастта и здравословното състояние на ветераните не позволяват на специалистите да ги оперират. Единици са тези, които са оперирани. За тези операции и за зъбни протези ветераните неправилно доплащат стотици и хиляди лева и винаги искат помощ от Централното ръководство на Съюза на ветераните от войните в България. Списъкът за безплатни лекарства и редът за преглед и получаването им, създава много проблеми на ветераните от чисто бюрократичен характер и голяма част от тях не се ползват от тези привилегии.

В Централното ръководство на Съюза на ветераните от войните на България ежедневно постъпват жалби и сигнали за неспазване на законовите разпоредби за правата им от страна на властите, здравни, социални и други институции.

Предлаганият законопроект е насочен именно към решаване на горепосочените проблеми.

С предложението по **§1** се цели да се приведе наименованието на закона в съответствие с наименованието на юридическото лице с нестопанска цел, което обслужва закона, а това е Съюза на ветераните от войните на България.

С промените по **§2**, в **чл. 4, т. 1** се цели да отпадне списъка и реда за даване на безплатни лекарства. Те да се дават срещу рецепта от личния /лекуващия/ лекар, в количество и качество по преценка на лекаря, според конкретното заболяване. Предписаните лекарства да могат да се получат от всяка аптека в страната срещу рецепта и документ, че е ветеран. П този начин се избягва и възможността за набавяне на лекарства по този списък и реализирането им впоследствие с користни цели.

С измененията в **чл. 4, т. 2** се цели цялата извънболнична и болнична медицинска и дентална помощ на нуждаещите се ветерани, включваща медицински прегледи, изследвания, консумативи, видове операции /коремни, ставни, урологични, очни, стоматологични и др./, необходимите протези /ставни, очни лещи, зъбни протези и др./ да бъдат безплатни за ветераните. С предимство да бъдат преглеждани, лекувани и настанявани в здравните

заведения в страната /държавни, общински, ведомствени и др./, и цялостното им лечение да бъде за сметка на държавния бюджет. Ако ветеранът има нужда от придружител при болничното му лечение по лекарска преценка, престоят на придружителя да бъде безплатен или с намалено заплащане. Това не може да окаже съществено влияние на бюджета, поради ограничения брой ветерани, които се съгласяват на такива тежки процедури. През миналата година, например, само **7 ветерани** са претърпели операции за смяна на катаракта, а с костни счупвания са постъпили само **11души** от ветераните, което е нищожна част от тях и в никаква степен не е повлияло на бюджета. Нещо повече, такъв обем операции дори не позволява да се ползват и средствата отпуснати по бюджета за ветераните за здравно осигуряване.

С промените в **чл. 4, нова т. 3** се цели да се повиши отговорността на личните лекари и грижите относно профилактиката и лечението на ветераните от войните. Предлага се всички ветерани да бъдат включени в специален, активен диспансерен учет и отчет от личния лекар и отношението на лекуващия лекар към ветерана от пасивно и безразлично да се превърне в активно и ангажиращо. Тази активна диспансеризация да включва периодични /регулярни/ контакти между лекаря и ветерана в дома му или при лекаря, своевременно и адекватно лечение при заболяване, регулярни профилактични прегледи и изследвания. По принцип ветераните се нуждаят от придружител при лечение в здравните заведения, но не могат да заплащат неговия престой поради ограничените си финансови възможности и високите такси. Често това е и причината да се отказват от лечение в здравните заведения. Единственото решение е престоя на придружителя в лечебното заведение да се поеме от държавата изцяло или частично, според възможностите на бюджета. Тези изменения могат да се осъществят с последващ поднормативен акт като Разпореждане на Министерството на здравеопазването, което да има задължителен характер и стриктен контрол за изпълнение.

С промените в досегашната **т. 3** се решава проблема с ползването от ветераните на санаториумите в страната. Сега ветераните имат право на отдих и лечение безплатно във всички санаториуми в страната. Но проблемът е, че обикновено им се предлагат места извън активния сезон, обикновено есен и пролет, а не според нуждите и възможностите на ветерана. Не се иска

мнението на общо практикуващия лекар, който наблюдава ветерана. Предлага се лекарят-специалист да насочва нуждаещия се ветеран от санаториална помощ в най – подходящ за здравето му санаториум, да бъде приеман с предимство и по всяко време на годината.

Често ветераните не могат сами да посещават и ползват услугите на пансиона и се нуждаят от придружител, най-често съпруг/съпруга или някое от децата на ветерана. Ако по преценка на лекаря ветеранът има нужда от придружител и той да бъде приеман безплатно, за сметка на държавния бюджет. Това няма как да се отрази на бюджета, поради факта, че карти за санаториално лечение са ползвали през 2014г. само 82 души от ветераните, т.е около 1,3% от ветераните (през 2013г. около 1.8%), а средства са планирани за всички ветерани по списък към началото на плановия период.

Промените в новите **т. 7 и 8** са насочени в социалната сфера. Фактите са, че едва 25 % от ветераните ползват карти за безплатно пътуване по транспорта, въпреки че се планират такива за всички ветерани по списъка. Много от ветераните не могат да ползват карти самостоятелно и се нуждаят от придружител. Предложението с вмъкването на нова **т.7 към чл. 4** цели с безплатни карти да се снабдят и придружителите на ветераните. За да се избегне злоумишленото използване на тази промяна се предлага карти за придружител да се издават с **лекарско предписание.**

Ниските възнаграждения на ветераните ги затрудняват да водят организиран живот и връзката с областните и общинските структури на СВВБ с тях е затруднена. Грижите за тях от страна на ръководствата и колегите им по съдба също е затруднена. Затова с новата **т.8** се предлага за обслужване на ветераните и контакти с тях в големите градове и особено в отдалечените райони и села, да се дадат на общинските и областни ръководства на Съюза на ветераните от войните на България по една или две безименни безплатни транспортни карти, според възможностите на общината. Като се има в предвид, колко други категории служещи от различни ведомства пътуват безплатно едва ли тези една или две карти ще повлияят сериозно на общинските бюджети.

Ветераните имат право да ползват столовете за обществено хранене на въоръжените сили, общинските ведомства и учрежденията. С предложението в досегашната **т. 6** се предлага това право да се даде и на техните съпруги /съпрузи/, което има и морален аспект.

Предложението по **§3** е насочено за подобряване на организационния живот на Съюза на ветераните от войните на България. В досегашния текст на чл.6 е записано предоставяне само на клубове от Министерството на отбраната и общините, а в Закона за отбраната и въоръжените сили на Р България е разширено това изискване и с други помещения. С промяната се цели да се възстанови съответствието по двата закона и да няма проблеми с предоставянето на помещения за осъществяване на обществено полезната дейност на Съюза.

При смърт на ветеран наследниците му имат право на 500 лева за погребение. Но не е уточнено кой ще получава тези средства, за да заплати за погребението на ветерана. С предложението по **§4** в досегашната чл.7 се предлага тези суми да се дават на наследниците или на тези, които реално са извършили погребението на ветерана.

За да се реализират тези предложения за изменение и допълнение на закона за ветераните е нужно Министерският съвет и съответните министерства и ведомства да приемат /изменят, допълнят/ своите правилници, Наредби, методики и пр. Общините най-добре познават нуждаещите се ветерани- самотни и в отдалечени села, които са единици/, а вече има общини без нито един ветеран и броят на такива общини ще нараства /. Те /общините/ най- ефективно биха могли да насочат финансовите средства и социалната помощ /чрез Агенцията за социално подпомагане/ целево, само към нуждаещите се ветерани.

Убедени сме като вносители на тези предложения, че при стриктно спазване на този закон и целевото насочване на необходимите средства, няма да са нужни допълнителни средства за ветераните в бюджета на страната за тази и следващите години. Нещо повече тези средства постоянно ще намаляват. След 4-5 години грижите на държавата по здравните и социални проблеми на ветераните ще отпаднат. С приемането на предложенията

държавата ще помогне по-спокойно да изживеят последните години от живота си, което са заслужили и за което те и техните близки ще бъдат благодарни до края на живота си.

Предлаганият законопроект не е в нарушение на националното и особено на европейското законодателство. Нещо повече, в повечето страни-членки на Европейския съюз са приети подобни закони, с които ветераните от войните са на особен статут и държавата е поела напълно издръжката, лечението и други разходи за ветераните. С предлаганите промени се цели поне минимално приближаване към тези хумани закони, които са в действие в други страни и са израз на благодарността на нацията и държавата към ветераните от войните.

**Вносители:**